

माहे जुलै, २०१७ पूर्वी अल्पसंख्याक दर्जा प्राप्त
शैक्षणिक संस्थांनी “आपले सरकार”
(<https://aaplesarkar.mahaonline.gov.in>) या
संकेतस्थळावर नव्याने अर्ज सादर करुन
डिजिटल स्वाक्षरी असलेले अल्पसंख्याक दर्जा
प्रमाणपत्र मिळविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
अल्पसंख्याक विकास विभाग,
शासन निर्णय क्र: अशैसं-२०२५/प्र.क्र.५२/कार्या-५
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : २० फेब्रुवारी, २०२५

वाचा :- शासन निर्णय, अल्पसंख्याक विकास विभाग, क्र.अशैसं-२०१२/प्र.क्र.२१/का-५,
दिनांक: २७/०५/२०१३.

प्रस्तावना:-

भारतीय संविधानातील अनुच्छेद ३० (१) अनुसार राज्यातील अल्पसंख्याक संस्थामार्फत चालविण्यात येणाऱ्या अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थांना धार्मिक/भाषिक अल्पसंख्याक दर्जा प्रमाणपत्र देण्याची कार्यवाही या विभागामार्फत करण्यात येते. राज्यातील अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थांना अल्पसंख्याक दर्जा प्रदान करण्यासाठी संदर्भाधीन दि.२७.०५.२०१३ च्या शासन निर्णयाद्वारे यापूर्वीचे सर्व शासन निर्णय अधिक्रमित करुन ऑनलाईन अर्जाबाबतची कार्यपद्धती विहित करण्यात आली आहे. अल्पसंख्याक दर्जा प्रदान करणेबाबतची सदर सेवा ही महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम, २०१५ अंतर्गत अधिसूचित करण्यात आली आहे. त्यामुळे सदर सेवा जुलै, २०१७ पासून आपले सरकार या पोर्टलवर ऑनलाईन पद्धतीने उपलब्ध करुन देण्यात आली आहे.

२. अल्पसंख्याक विकास विभागाच्या दि. २७.०५.२०१३ च्या शासन निर्णयातील भाग-अ मधील परिच्छेद (९) मध्ये “ज्या अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थांना यापूर्वी शासनाच्या इतर विभागाच्या सक्षम प्राधिकारी यांनी तसेच राष्ट्रीय अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्था आयोग अधिनियम २००४ अन्वये कायमस्वरूपी दर्जा प्रमाणपत्र मान्यता प्रदान केली असल्यास पुन्हा अल्पसंख्याक विकास विभागाकडे अर्ज करण्याची आवश्यकता नाही” अशी तरतूद असल्याने माहे जुलै, २०१७ पूर्वी अल्पसंख्याक दर्जा प्राप्त शैक्षणिक संस्थांनी नव्याने सुरु केलेल्या अथवा विहित मार्गाने हस्तांतरणाद्वारे घेतलेल्या शाळा, महाविद्यालये इत्यादींना अल्पसंख्याक दर्जा प्राप्त होतो व सदर दर्जाच्या आधारे अल्पसंख्याक दर्जा प्राप्त शैक्षणिक संस्था शासनाचे विशेष लाभ घेतात. तसेच सदर तरतुदींचा गैरवापर होत असल्याच्या तक्रारी शासनाकडे मोठ्या प्रमाणात प्राप्त होत आहेत. तथापि अशा ऑफलाईन अल्पसंख्याक दर्जा प्राप्त शाळा, महाविद्यालये इत्यादींचा तपशिल या विभागाकडे उपलब्ध होत नाही. ही बाब विचारात घेता अशा गैरवापरास प्रतिबंध घालणे आवश्यक झाले आहे. सर्व शैक्षणिक संस्थांच्या दर्जा प्रमाणपत्राचे नुतनीकरण करुन संस्थांचा अभिलेख अद्यावत करणे आणि अल्पसंख्याक दर्जा मिळविण्याच्या कार्यपद्धतीमध्ये अधिकची पारदर्शकता आणून नागरिकांना अल्पसंख्याक दर्जा प्राप्त शैक्षणिक संस्थांची माहिती सुलभरित्या उपलब्ध करुन देणे आवश्यक आहे. ही बाब विचारात घेता जुलै २०१७ पूर्वी ज्या अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थांनी ऑफलाईन दर्जा प्रमाणपत्र प्राप्त करुन घेतले आहे अशा सर्व शैक्षणिक संस्थांना डिजिटल स्वाक्षरी असलेले प्रमाणपत्र प्रदान करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

माहे जुलै, २०१७ पूर्वी अल्पसंख्याक विकास विभागामार्फत तसेच अल्पसंख्याक विकास विभाग अस्तित्वात येण्यापूर्वी शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग इत्यादी विभागांमार्फत ज्या शैक्षणिक संस्थांनी धार्मिक/भाषिक अल्पसंख्याक दर्जा प्राप्त करून घेतला आहे, अशा सर्व शैक्षणिक संस्थांना कळविण्यात येते की, त्यांनी “आपले सरकार” <https://aaplesarkar.mahaonline.gov.in> या संकेतस्थळावर ऑनलाईन पद्धतीने अर्ज करून डिजिटल स्वाक्षरी असलेले अल्पसंख्याक दर्जा प्रमाणपत्र या शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून ६ महिन्यात प्राप्त करून घ्यावे.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संकेतांक २०२५०२२०१५३१२६१०१४ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रुचेश जयवंशी)
सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव,
- २) मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
- ३) मा. उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,
- ४) मा. मंत्री / मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव,
- ५) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन,
- ६) अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- ७) प्रबंधक, मूळ न्याय शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
- ८) प्रबंधक, अपील शाखा, उच्च न्यायालय, मुंबई,
- ९) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई, खंडपीठ, नागपूर,
- १०) प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मुंबई, खंडपीठ, औरंगाबाद,
- ११) प्रबंधक, लोक आयुक्त कार्यालय, मुंबई,
- १२) धर्मादाय आयुक्त, मुंबई / सर्व सह/सहायक धर्मादाय आयुक्त,
- १३) महालेखापाल, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई / नागपूर,
- १४) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई,
- १५) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई,
- १६) सर्व विभागीय आयुक्त,
- १७) सर्व जिल्हाधिकारी,
- १८) सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
- १९) सर्व मंत्रालयीन विभाग,
- २०) संचालक, उच्च शिक्षण/ तंत्रशिक्षण, मुंबई,
- २१) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण, मुंबई,
- २२) संचालक, समाजकल्याण संचालनालय, पुणे,
- २३) संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे,

- २४) शिक्षण संचालक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक/प्राथमिक/अल्पसंख्याक व प्रौढ शिक्षण, पुणे,
२५) प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई,
२६) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय (प्रसिध्दीसाठी),
२७) निवड नस्ती.